

Handlingsplan för Stadsarkivets publika utveckling

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar

att godkänna Stadsarkivets förslag till handlingsplan för
Stadsarkivets publika utveckling 2014-2016

Lenart Ploom

Stadsarkivarie

Sammanfattning

I stadens budget för 2012 underströks att Stadsarkivets karaktär av öppen publik institution bör förstärkas.

En förstudie utfördes i syfte att belysa hur arbetssätt och lokaler kan utvecklas samt att skapa en tydlig och väl förankrad målbild för Stadsarkivets publika arbete fram till och med 2016.

Förstudiens slutrapport avslutades i februari 2013. Där presenterade ett antal utvecklingsförslag. I föreliggande handlingsplan föreslås åtgärder på fyra områden:

- Publika ytor och läsesalsservice
- Pedagogik, programverksamhet och utställningar
- Kommunikation och varumärke
- Huvudfastighet och omgivning

Ärendet

Stockholms stadsarkiv är Nordens mest välbesökta arkivinstitution och har en ledande roll i utvecklingen av den historiska och samtida arkivinformationens användbarhet.

I stadens budget för 2012 underströks att Stadsarkivets karaktär av öppen publik institution bör förstärkas. Stadsarkivarie Lennart Ploom gav avdelningschefen för Omvärld & service, Ann-Sofi Forsmark, i uppdrag att utföra en förstudie under 2012.

Förstudiens slutrapport presenterades för Kulturnämnden i mars 2013. Arbetet med handlingsplanen har pågått 1 april–31 augusti.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Omvärld och Service i samarbete med avdelningen Logistik och Produktion.

Stadsarkivets synpunkter och förslag

Utvecklingsområde 1:

Publika ytor och läsesalsservice

Publika ytor

Stadsarkivets läsesal på Kungsklippan 6 har ca 24 000 årliga besökare som tar del av digitala och analoga arkivhandlingar. I förstudien identifierades ett antal önskvärda åtgärder för anpassning av ytorna till en flexiblere verksamhet i linje med utvecklingen av det publika uppdraget.

En omdisponering av de publika ytorna föreslås. Förslaget optimerar lokalerna både för att bättre kunna ta del av olika former av arkivinformation, och ökar möjligheten till ett rikare utställnings- och programutbud. Förändringarna omfattar bland annat en rymligare hörsal, utökad utställningsyta och inrättande av ett rum för studier av särskilt teknikberoende media som film och ljud. Informationsdisken flyttar till en mer central plats längre in i lokalen, som medger bättre överblick av de båda läsesalarna och förstärker säkerheten för handlingarna. En flytt av nuvarande hörsal innebär att en större del av tillbyggnaden från 2004, det s.k. Glashuset, bli tillgängligt för besökarna.

Ombyggnaden förbereder också för möjligheten att i framtiden driva caféservering i en del av byggnaden.

Förslaget kommer under hösten att bearbetas av en inredningsarkitekt. Arbetet utförs av Fastighetskontoret och avses inledas i början av 2014.

Läsesalsservice

I läsesalen tillhandahålls digitala resurser i form av databaser och digitaliserade arkivhandlingar. Den mest efterfrågade informationen digitaliseras löpande och tillgängliggörs via forskarnätet i läsesalen och/eller på webben. Huvudparten av arkivinformationen kommer dock inom en överskådlig framtid fortfarande bestå av analoga handlingar. Omkring 20 000 handlingar tas fram ur magasinerna i Kungsklippan 6 och i Frihamnen varje år. En effektiv framtagningsrutin säkerställer att beställt material som förvaras i Kungsklippan kan tas fram inom 30 min till besökare i läsesalen. Arkiv som förvaras i Frihamnen levereras inom en vecka.

Vi vill att så många medborgare som möjligt ska kunna besöka Stadsarkivet och ta del av våra tjänster. Idag är läsesalen öppen vardagar 9-16, torsdagskvällar till 20 samt åtta lördagar om året 10-15. Framtagning av arkivhandlingar sker till kl 15 vardagar, till kl 18 torsdagar. För att bättre anpassa oss till tider då framförallt yrkesarbetande har möjlighet att besöka Stadsarkivet föreslås en generell senareläggning av öppettiderna under vardagar, och framtagning av arkivhandlingar även de lördagar arkivet har öppet. Detta förutsätter en omfördelning av interna resurser, så att fler i organisationen frigörs för att kunna arbeta med att ge direkt service till besökarna i läsesalen. Förändringen av öppettider och bemanning föreslås genomföras under 2014.

Utvecklingsområde 2:

Pedagogik, programverksamhet och utställningar

Arkiven är till för alla, men alla har inte direkta frågor till arkiven. I förstudien betonades Stadsarkivets uppgift att lyfta fram historier om staden och om stockholmarna, och presentera och kommunicera informationen på olika sätt i olika medier.

Stadsarkivets lärandemål fastslår att den arkivinformation som Stadsarkivet förvaltar ska vara en känd och använd resurs för

stadens lärare, elever och enskilda användare. Det innebär att all publik besöksverksamhet ska genomsyras av ett pedagogiskt perspektiv. Under 2013 rekryterades en arkivpedagog med särskilt uppdrag att förstärka detta perspektiv på Stadsarkivet.

Skolan har en särställning i den pedagogiska verksamheten. Framför allt grundskola och gymnasium är forum där Stadsarkivet har möjligheter att nå alla oavsett bakgrund och tidigare erfarenheter, och där studier av källor och källkritik numera finns inskrivet i läroplanen. Högskola och universitet utbildar yrkeskategorier som är våra framtida användare och medarbetare.

Stadsarkivet ska med start från 2014 års verksamhetsplan utarbeta riktlinjer och paketeringar för den pedagogiska skolverksamheten, som beskriver hur elever och lärare kan ta del av arkivets resurser från förskoleklass till högskola/universitet.

Programverksamhet och utställningar på Stadsarkivet är viktiga kanaler för den pedagogiska verksamhet som riktar sig till alla medborgare. Arkiven tillhandahåller ”realtidsdata” från olika historiska tidpunkter och arkivinformationen lämpar sig därför särskilt väl som utgångspunkt för dialoger med aktuella händelser och företeelser i omvärlden. Från och med hösten 2013 kommer programverksamheten att utökas. Programverksamheten ska särskilt sträva efter att nå nya besökare, och att genomföras i samverkan med andra aktörer i staden. En ny yta för tillfälliga utställningar invigs i oktober.

Pedagogik, utställningar och program ska under 2014-2016 i huvudsak planeras, genomföras och följas upp enligt den modell för framtagande och utvärdering av lärandemål, Generic learning outcomes (GLO) som Kulturförvaltningen (Stadsmuseet med Medeltidsmuseet mm) redan börjat arbeta efter.

Utvecklingsområde 3:

Kommunikation och varumärke

Utvecklingen av pedagogik, programverksamhet och utställningar förutsätter både ett aktivare kommunikations- och marknadsföringsarbete och en tätare användardialog. För att nå nya besökare krävs också en djupare insikt i hur de som inte

besöker oss idag uppfattar Stadsarkivet, både som självständigt besöksmål och som en del av Stockholms stads varumärke.

I förstudien påpekades att det fanns stora behov av att samla och förstärka Stadsarkivets kommunikationsarbete. Där föreslogs att snarast inleda rekrytering av en ny medarbetare med relevant kompetens för att kunna utveckla både den strategiska och operativa kommunikationen.

Rekryteringen är nu avslutad och den nya kommunikationschefen kommer från och med oktober 2013 arbeta fram strategier, mål och riktlinjer för Stadsarkivets kommunikationsinsatser 2014-2016 samt utveckla metoder för målgruppsanalys, användardialog och uppföljning.

Stadsarkivets nya verksamhetsområde från och med 2013, History marketing, har i uppdrag att marknadsföra och tolka stadens verksamheters historia och använda den i byggandet av Stockholms stads varumärke. Detta uppdrag ser vi som tätt kopplat till utvecklingen av Stadsarkivets kommunikationsarbete. För att kunna nå målen, att ge medarbetare och medborgare i staden större kunskap om och känsla för verksamheternas villkor i historien och samtiden, är satsningen på förstärkning av kommunikationskompetensen en mycket viktig komponent.

Utvecklingsområde 4:

Stadsarkivets lokaler och omgivningar

Det är centralt för Stadsarkivets publika utveckling att huvudbyggnaden på Kungsklippan 6 upplevs som tillgänglig, attraktiv och lätt att hitta till.

I förstudien identifierades utvecklingsbehov som:

- förstärkt skyltning till och på Stadsarkivets huvudbyggnad
- ny och bättre tillgänglig entré, gärna från Kungsholmsgatan
- upprustning av parken med mer offentlig konst
- en tillgänglig lekplats med stadshistoriskt tema

Detta är åtgärder som behöver analyseras, planeras och utföras i samråd med andra berörda förvaltningar.

I april 2013 bjöd Stadsarkivet in representanter för Fastighetskontoret och Kungsholmens stadsdelsförvaltning för en

första dialog om hur Stadsarkivets huvudbyggnad och den yttre miljön kring Kungsklippan 6 kan utvecklas inte minst ur ett tillgänglighetsperspektiv. Idag upplever många besökare att det är svårt både att hitta hit, och att ta sig hit. Skyltningen både till och på Stadsarkivets huvudbyggnad bör förstärkas. En ny entré från Kungsholmsgatan, via till exempel hiss, skulle öka tillgängligheten betydligt och därmed möjligheterna för fler att besöka oss.

Angående parkens upprustning och tillgänglighetsanpassning så har en dialog med stadsdelen inletts. Stadsarkivets tankar om en omvandling av lekparken till historisk temalekpark har framförts vid ett samrådsmöte i maj 2013. Stadsarkivet kommer att arbeta vidare med denna dialog.

Vid mötet identifierades även ett behov av att vidare utreda lokalutvecklingen för Stadsarkivet. Inom de närmaste 5-10 åren står en rad förvaltningar i begrepp att flytta till lokaler i ytterstaden. Detta leder sannolikt till ett ökat behov av att Stadsarkivet kan förvalta, tillhandahålla tjänster ur och ta emot besökare till arkiv som idag förvaras hos verksamheterna.

Finansiering

Utvecklingsområde 1-3 beräknas kunna genomföras under 2014-2016. Ombyggnaden genomförs inom ramen för hyresgäst Anpassning och finansieras via hyresökning.

Åtgärder inom utvecklingsområde 4 förutsätter att respektive förvaltning ges fortsatta utredningsuppdrag med tillhörande kostnadsanalyser.

SLUT